

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการผลิตบัณฑิตตามอัตลักษณ์ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง: กระบวนการพัฒนาอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

คณะผู้จัดทำ:

1. พระมหาเกรียงไกร สิริวิฑฒโน
2. นายชนมกร ประไกร
3. นางสาวชัชชฎา ตรีทวีวงศ์กุล

หน่วยงาน/ส่วนงาน: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1. ประวัติหน่วยงาน/ส่วนงาน

คณะศึกษาศาสตร์ เปิดสอนตามหลักสูตรศาสตรบัณฑิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยมีเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลในการเผยแผ่วิชาความรู้ต่าง ๆ ทั้งทางโลกและทางหลักธรรมแก่ประชาชน และสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมได้ ต่อมาคณะศึกษาศาสตร์ได้แยกการบริหารเป็นหน่วยงานเฉพาะจากสำนักงานเลขาธิการ โดยมีคณบดีเป็นผู้บริหารสูงสุดภายใน มีคณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการที่ปรึกษา คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ช่วยกันบริหารภายใต้การสนับสนุน และเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารส่วนกลาง เปิดสอนในระดับปริญญาตรี 3 หลักสูตร ได้แก่ 1) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย 2) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษ 3) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต การสอนสังคมศึกษา และในระดับบัณฑิตศึกษา 2 หลักสูตร ได้แก่ 1) หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา 2) หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

2. ที่มาและความสำคัญ

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้สถานศึกษาต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความชอบของตนเอง ในส่วนของเนื้อหาการเรียน ประกอบด้วย ข้อความ , รูปภาพ , เสียง , VDO และ Multimedia อื่น ๆ สิ่งเหล่านี้จะถูกส่งตรงไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser ทั้งผู้เรียน , ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นทุกคน สามารถติดต่อ สื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนทั่วไป โดยการใช้ E-mail, Chat, Social Network เป็นต้น ด้วยเหตุนี้การเรียนรู้ออนไลน์ จึงเป็นเหมาะสำหรับทุกคน , เรียนได้ทุกเวลา

การจัดโครงการฝึกอบรม เผยแพร่กระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นประเด็นสำคัญในการเรียนการสอนออนไลน์ คณะศึกษาศาสตร์จึงได้จัดการความรู้ด้านการเรียนการสอนออนไลน์ให้แก่คณาจารย์ นักศึกษา ให้มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน ตลอดเผยแผ่องค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้สู่สาธารณะด้วย

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน
2. เพื่อสร้างเครือข่ายความรู้ โยงใยออกไปไกล
3. เพื่อการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
4. เพื่อลดช่องว่างระหว่างการเรียนรู้ในเมืองกับท้องถิ่น

4. แนวทางการดำเนินการตามหลัก PDCA

การเตรียมการ

1. เตรียมความพร้อมของบุคลากร
  - สร้างความตระหนัก
  - พัฒนาความรู้และทักษะ
2. แต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ

การดำเนินการ

1. วางแผนการปฏิบัติงาน (P)
  - 1.1 กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา
  - 1.2 จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย
  - 1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงาน
  - 1.4 กำหนดระยะเวลา
  - 1.5 กำหนดงบประมาณ
  - 1.6 กำหนดผู้รับผิดชอบ
  - 1.7 จัดทำคู่มือการส่งเสริมและพัฒนา
2. ดำเนินการตามแผน (D)
  - 2.1 ส่งเสริม สนับสนุน
  - 2.2 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากร
  - 2.3 กำกับ ติดตาม
  - 2.4 จัดการเรียนการสอนออนไลน์
3. ตรวจสอบประเมินผล (C)
  - 3.1 วางกรอบการประเมิน
  - 3.2 จัดทำหรือจัดทำเครื่องมือ
  - 3.3 เก็บข้อมูล
  - 3.4 วิเคราะห์ข้อมูล
  - 3.5 แปลความหมาย
  - 3.6 ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการสอน

4. นำผลการประเมินมาปรับปรุง (A)

- 4.1 ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 4.2 วางแผนในระยะต่อไป
- 4.3 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

5. ผลการดำเนินงาน

จากการจัดการความรู้ทั้ง 4 ครั้ง ทำให้ได้ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ พร้อมทั้งแพลตฟอร์มที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนดังตารางต่อไปนี้

กิจกรรม (Activities)	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์ (On-line learning Environment)	แพลตฟอร์ม (Platform)
1. การนำเข้าสู่ บทเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอนเลือกสื่อที่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา เช่น ใ้ของจริง หุ่น รูปภาพ คลิปวิดีโอ เป็นต้น 2. ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับบทเรียน 3. สนทนาซักถามแล้วเชื่อมโยงไปยังเรื่องที่จะสอน 5. ตั้งปัญหา ทายปัญหา 6. ทบทวนบทเรียนเดิมที่สัมพันธ์กับบทเรียนใหม่ 7. เล่าเรื่องราว เล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน 8. สาธิต ทดลอง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่จะสอน	Quizizz Kahoot Wordwall Canva Youtube
2. การสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอนสร้างสไลด์เนื้อหา หรือเอกสารประกอบการสอน 2. ผู้สอนโพสต์โพสเนื้อหาให้นักศึกษาโดยนำไปเผยแพร่ใน Google Classroom หรือกลุ่มโซเชียลมีเดีย 3. ผู้สอนสร้างคลิปวิดีโอสำหรับนำเผยแพร่ใน Google Classroom หรือกลุ่มโซเชียลมีเดีย ในกรณีใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์แบบไม่ประสานเวลา (Asynchronize) 4. ใช้โปรแกรมประชุมทางไกลในการสอน ในกรณีใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์แบบประสานเวลา (Synchronize)	MS Power Point MS Words, Keynote Canva Social Media: FB, Line Google Classroom Moodle Google Classroom Zoom, Meet

กิจกรรม (Activities)	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์ (On-line learning Environment)	แพลตฟอร์ม (Platform)
3. การส่งงานหรือแบบฝึกหัด	ผู้สอนสามารถกำหนดรูปแบบการส่งงานไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ไฟล์ภาพ ไฟล์เสียง ไฟล์วิดีโอ หรือชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย	Google Classroom Moodle Facebook, Line
4. การสรุป	ใช้สภาพแวดล้อมเดียวกันกับการสอน	แพลตฟอร์มเดียวกับการสอน
5. การสอบ	ผู้สอนสร้างแบบฝึกหัดและเฉลยแบบออนไลน์	Google Form, Moodle, Kahoot, Quizizz

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์นั้นแตกต่างจากการเรียนรู้แบบห้องเรียน เพราะทั้ง 2 แบบต่างมีตรรกะและวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกัน การเรียนรู้แบบออนไลน์ต้องมีวิธีการสอน เนื้อหาลำดับเนื้อหาตามตรรกะที่แตกต่างจากการเรียนแบบบรรยายหรือห้องเรียนชนิดเห็นหน้ากัน ฉะนั้นการเรียนแบบออนไลน์นั้น หากจะให้มึผลลัพท์การเรียนรู้ที่ดีต้องมีปัจจัยดังต่อไปนี้

1. อุปกรณ์รับส่งที่มีคุณภาพ
2. สัญญาณการรับส่งที่มีคุณภาพดีไม่ขาดตอน
3. เนื้อหาการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่เหมาะสม
4. ผู้สอนมีความเข้าใจเรื่องการเรียนออนไลน์และมีความรู้ความสามารถในการจัดการความรู้ในระบบนี้
5. ผู้เรียนที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจเรียน

และปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านจัดการความรู้ของคณะศึกษาศาสตร์ คือ วันที่ 4 มีนาคม 2565 นางสาวชัชชฎา ตริทวิวงศ์กุล อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ ได้นำเสนอและเผยแพร่การจัดการความรู้ในหัวข้อ การพัฒนาอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด

7. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

รายวิชาที่เปิดในมหาวิทยาลัยไม่ได้ถูกออกแบบเพื่อจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ทำให้ผู้สอนยังสับสนระหว่างการสอนในห้องเรียนกับสอนออนไลน์ จึงนำรูปแบบการเรียนการสอนในห้องเรียนมาใช้ในการสอนแบบออนไลน์ ทำให้การเรียนการสอนแบบ active learning ที่ผู้เรียนมีได้รับฟังแต่การบรรยาย หากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยการกระตุ้นผ่านคำถามและการทำงานเป็นกลุ่มที่มุ่งใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเพื่อให้เกิดทักษะและความรู้อันเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันไม่เกิดขึ้น แนวทางการแก้ไขของคณะศึกษาศาสตร์จึงจัดโครงการให้การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้สอนสามารถใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

8. ประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ

การจัดการความรู้ของคณะศึกษาศาสตร์ในประเด็นกระบวนการพัฒนาอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและบริการวิชาการพระพุทธศาสนา สังคม สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต